

Діти онлайн: як уберегти від кібербулінгу

Інтернет-технології стали невід'ємною частиною життя сучасного суспільства. У 3 роки малюки самостійно дивляться мультики на YouTube, а першокласники шукають необхідну інформацію за допомогою Google, спілкуються у соціальних мережах.

Проте, популярність інтернет-ресурсів крім позитивних моментів швидкого доступу до необхідної інформації, призвела до зростання кількості порушень прав та поширення недостовірної й конфіденційної інформації. На жаль, більшість дітей не володіють інформацією про небезпеку інтернету й не мають сформованої онлайн-культури. Тому часто вони не розуміють, як можуть захиститися від кібербулінгу. А батьки та викладачі в свою чергу не знають, як реагувати на це.

Старше покоління, зокрема, бабусі та дідусі часто заперечують, для чого дітям інтернет... Намагаються обмежити доступ до смартфона чи комп'ютера. Проте, у світі сучасних технологій діти про можливості глобальної мережі дізнаються значно раніше за своїх батьків. Зупинити процес глобалізації, на жаль, не можливо. Можливо лише пристосуватись до змін та навчитись правильно використовувати сучасні технології. Невміння орієнтуватися в онлайн-просторі навіть порівнюють із невінням писати та читати. Так, жартівний обмін підлітків фотографіями через

телефон, або навпаки суперечки у групах у вайбері часто переростають у справжнє цькування, шантаж, агресію. Часто діти під час занять або на перервах фотографують один одного у незручний момент, виставляючи фото у соціальні мережі з образливими підписами "по приколу". Але насправді - це злочин, який має назву "кібербулінг" . Так, дожартувались школярі у Київській області. Наприкінці минулого року на сайті OLX в розділі «Собаки» з'явилося оголошення про продаж дитини. На фото був зображений підліток, що закриває обличчя від фотографа. Все це відбувалось прямо в школі. Оголошення мало грубий підпис, в якому йшлося про те, що діти "продавали" однокласника. Випадок був кваліфікований як хуліганство, справою зайнялась кіберполіція. Подібна історія на різних дітей може подіяти по-різному. Одні пройдуть все і стануть сильнішими, а інших це може зламати. У Дніпрі був випадок, коли в жарт студенти розклеїли у місті брехливі оголошення про однокурсника. Хлопець не впорався з психологічним напруженням, у нього почалася депресія і пізніше шизофренія...

Ссаме в родині закладаються основи поведінки дитини в світі, й віртуальний простір не має бути винятком. Батькам варто приділяти серйозну увагу онлайн-вихованню дітей й підвищенню їхньої обізнаності про загрози інформаційного середовища.

Україна – в ТОП-10 країн Європи за поширеністю булінгу серед дітей 11–15 років. За цим показником ми лишаємо далеко позаду не лише Данію чи Норвегію, але й Угорщину з Грецією.

Через соціальні мережі інформація поширюється миттєво. Один клік – і принизливі фото, відео, пародійні зображення, чутки стають абсолютно публічні. Кіберагресори можуть цілодобово залякувати своїх жертв, створюючи в них ілюзію повного контролю їхнього життя і поведінки.

Діти часто не розповідають про булінг, бо бояться, що вони будуть покарані за «донос». Це захоплює агресора, і його методи стають більш жорстокими і наносять все більшої шкоди жертві. Часто кібербулінг завдає навіть більшої шкоди, а ніж побиття.

Що таке кібербулінг?

Кібербулінг — це новітня форма агресії, що являє собою жорстокі дії з метою дошкулити, нашкодити, принизити людину з використанням інформаційно-комунікаційних засобів: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Як виявити ознаки кібербулінгу? Кібербулінг має декілька проявів, жоден з яких не можна ігнорувати:

- відправка погрозливих та образливого змісту текстових повідомлень;
- демонстративне видалення дітей зі спільнот у соцмережах, з онлайн-ігор;
- створення груп ненависті до конкретної дитини;
- пропозиція проголосувати «за» чи «проти» когось в образливому опитуванні;
- розповсюдження (спам) відео та фото порнографічного характеру;
- провокування підлітків до самогубства чи понівечення себе(це можуть бути група смерті на зразок “Синій кит”);

Захиститись від кібербулінгу допоможе довіра. Саме так! Батьки повинні налагодити із дитиною дружні стосунки, щоб вона не боялась розповісти все те, що з нею відбувається. Робити це потрібно обережно зважаючи на вікові особливості дітей (для молодших – обмежте доступ до сумнівних сайтів, для старших – час від часу переглядайте історію браузеру). Застерігайте від передачі інформації у мережі. Поясніть, що є речі, про які не говорять зі сторонніми: прізвище, номер телефону, адреса, місце та час роботи батьків, відвідування школи та гуртків – мають бути збережені у секреті. Навчіть критично ставитися до інформації в інтернеті. Не все, що написано в мережі – правда. Розкажіть про правила поведінки в мережі. В інтернеті діти мають бути такі самі, як і в реальності, зокрема, виховуйте у дітей повагу до себе та співрозмовників.

Найголовніше, станьте прикладом для дитини.

Якщо булінгу уникнути не вдалось, пам’ятайте про відповідальність за булінг, як для тих, хто його вчиняє, так і для тих, хто просто спостерігає:

Булінг (цькування) неповнолітньої чи малолітньої особи - штраф від 850 до 1700 грн або громадські роботи від 20 до 40 годин.

• Такі діяння, вчинені повторно протягом року після або групою осіб - штраф від 1700 до 3400 грн або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.

- Якщо булінг (цькування) вчинить дитина у віці до 16 років - відповідатимуть його батьки або особи, що їх замінюють. До них будуть застосовані штраф від 850 до 1700 грн або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.

Не бійтесь захищати свої права, вони гарантовані законом! Статтею 3 Конституції України передбачається: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». Також Статтею 28 гарантується право кожного громадянина на повагу до його гідності.

Сполучені Штати Америки, наприклад, надзвичайно продуктивно працюють над цією проблемою. На сьогодні ще не прийнятий федеральний закон, який гарантував би захист від кібербулінгу, але кожен з 50-ти штатів має законодавство, яке певним чином регулює кібербулінг. У 20-х штатах передбачена кримінальна відповідальність за інтернет-знуцання. Основний механізм, через який пропонують реалізувати положення законодавства, - це навчальні заклади. У кожному штаті, крім Монтани, закон наділяє повноваженнями адміністрації навчальних закладів для ідентифікації випадків кібербулінгу та формування формальних та/або неформальних заходів дисциплінарного впливу на інтернет-агресорів. В 15-х штатах такий вплив поширюється і на поведінку поза навчальним закладом. В деяких штатах, наприклад у Колорадо, закон зобов'язує адміністрацію прийняти так звані кодекси безпеки («SafeSchoolPlan»), які передбачатимуть всі заходи та міри відповідальності, які застосовуватиме навчальний заклад з метою боротьби проти кібербулінгу.

Небезпека кібербулінгу підсилюється специфікою інтернет-середовища: анонімністю, можливістю фальшувати ідентичність, мати величезну аудиторію одночасно, тероризуванням жертви будь-де і будь-коли. Куди звертатись за допомогою? Департамент кіберполіції Національної поліції України є міжрегіональним територіальним органом Національної поліції України та реагує на всі випадки кібербулінгу та небезпеки в онлайн-просторі: +380 (44) 374 3713. За правовою консультацією звертайтеся до правопросвітницького проекту Мінюсту «Я МАЮ ПРАВО!» 0800 213 103 та захищайте свої права разом з Мін'юстом!